

בתולה נשאת פרק ראשון כתובות

עין משפט נר מצוה

י.

חכמים תקנו לאשה כו'. כלומר אי הוהי' כתובתה דלוריימתא לא הוי נאמן להפקיעה אלא בעדות ידועה אבל כתובתה חכמים מיקניו הס אמרו והס אמרו הס שתיקוה אמרו שהוה נאמן להפקיעה אף בטענת פתח פתוח: א"כ. שזידו להפקיעה: מה הועילו חכמים

במקנתן. שתיקנו לה כתובה: הוה א"ן אדם עורר בסעודה כו'. א"ן לחוש שיטעון אדם כך אלא באמת שחס עליו שונה אותה ממחילה לא היה עורר בסעודה וכוונתו ומפסיד סעודתו חסם אלא היה מגרשה ממחילה: אלא מן הויזבורית. חס צלת לגבות כתובתה ויש לו עידי' וויזבורית וזינוית אינה יכולה לומר חס לי עידי' או זינוית צשויה אלא חס צל ליתן לה וזבורית צשויה יתן: (ו) **ומאי קנסא.** כלומר מאי פשע דלא קנסין ליה: מן הסורה. מכסף י שקול דלקמן: כסף ישקול. במפתה נאמר: כמורה הסתולות. האמור

במאנס את הצולה (דברים כג) קנסו הכתוב ג' כסף שציל מוהר צתוליה: **שיא זה כמורה הסתולות.** היקיש הכתוב קנס המפתה לקנס האונס מה להלן ג' אף כהן ג' ומה כסף האמור כאן שקלים דכתיב ישקול אף להלן שקלים דלא תימא מעות: **מלאן סמכו.** מדקרי לה מוהר: **נותן לה ממעוט קפוטקיא.** צפרק צתרא מן נשא אשה צ"ל וגירשה צפוטקיא נותן לה ממעות א"י ויגרשה צפוטקיא דאזלין לקולא רשבי"ג נותן לה ממעות קפוטקיא שנסמעצד צהן כשאר מלוה דקסבר כתובה דלוריימתא:

אסבובו כופרי. הלוקוהו מלקיות צמקלות חריות של דקל שיש צהן קולין כמין קולין צלדמרינן צסוכה (דף ג'.) ואימא כופרא דרביה דרבי נועם כתיב: **מזככתא צניטא ליה.** זנות העיר הזאת ששמה מזככתא צבטות ושוככות תמיד לפניו זנות מאלח שהוה צקי צפתח פתוח: צחור לא מהימן ומסבין ליה כופרי על שמעין פניו. נשו מהימן ולא מסבין ליה כופרי: **הטע.** שנהגוע לפתח ציתו הסגור ויש צו דבר מעכבו מלפתוח וכשמנין אותו לנדרין נפתח: איכא דאמרי. צלל מתכוין לא שכיח הטיה ולא אמרי' שמה הטע אלא כך צדקו שמה צמזיד הטיה ועקרת לשא ועצרה עקרת הדלת והצריח: **הטע צמזיד.** צמתכוין וצכח: **וכנס.** שהיו טיפי הדמים מנוסים צכנסתו רע:

בר רבי אמר ליה רבי בעלתי ולא מצאתי דם אמרה לו רבי בתולה הייתי אמר להם הביאו לי אותו סודר הביאו לי אותו טיפי דמים אמר לו לך זכה במקחך אמר ליה הונא מר בריה דרבא מפרוקיא לרב אשי אנן נמי נעביד הכי אמר ליה גיהוץ

שעומדין סס צפוטקיא ג' שקלי קפוטקיא וצארך ישראל ג' שקלים של ארץ ישראל הוה ינחא כדלמרינן גבי ה' סלעיש צפדיין צבור צב' יש צבור (בכורות ג.) וסס) לישדר מר מילתא אחריתא דלסופו עלייבו ושדר לבו מיהו א"ן נראה דהתם כשהוסיפו צכל מקום הוסיפו אצל כשמוסיפין צמקום אחד א"ן נראה שצכך משתנה מדה דלוריימתא ומיהו צצירושלמי דפירקין גרסינן אמתניתין דכתובה מאלחיס רבי מונח צשס שמואל אמר צשקל הקדש רבי אצל צר צונא אמר מטבע יוצא וכן מסקי התם כמה אמוראי:

מברכתא חבישא ליה. פירוש הלוקוהו שמוציא ש"ר על צמ ישראל שהי משקר וכי זונות צבטות לפניו שיהי צקי הלכך לא מהימן והס אמר רב צחמן מהימן ומסבין ליה כופרי ליה כופרי וכן נחמן דלמר אסבובו לא משום שיש בהן עוקצין כמין דקל שיש בהן עוקצין כמין קפרי: **מברכתא חבישא** ועוד דלא מישמטי' מנא צשום מקום דלית ליה כתובת אשה ממטלטלי אלא לר"מ כדלמרינן צכל דוכתינן (ביבמות טז.) הו מני ר"מ היח דלמר מטלטלי משתעבדי לכתובה ולמ"ד דלוריימתא אמאי לא גבי ממטלטלי כמו ניזקין כיון דמתהס ילפינן וי"ל דטעמא שלא יפרשו מהן צני אדם סס יצטרכו למכור עידי' או ממטלטלי וחשו כדי שיקפלו עליהן צני אדם: **נותן לה ממעות קפוטקיא.** תימה לר"י מה ריוח הוה לה שנותן לה מאלות המעות מ"מ אינו נותן לה אלא שוה ג' שקלים וסס היינו אומרים דלעולם צריך ליתן לה שקלים

שעומדין סס צפוטקיא ג' שקלי קפוטקיא וצארך ישראל ג' שקלים של ארץ ישראל הוה ינחא כדלמרינן גבי ה' סלעיש צפדיין צבור צב' יש צבור (בכורות ג.) וסס) לישדר מר מילתא אחריתא דלסופו עלייבו ושדר לבו מיהו א"ן נראה דהתם כשהוסיפו צכל מקום הוסיפו אצל כשמוסיפין צמקום אחד א"ן נראה שצכך משתנה מדה דלוריימתא ומיהו צצירושלמי דפירקין גרסינן אמתניתין דכתובה מאלחיס רבי מונח צשס שמואל אמר צשקל הקדש רבי אצל צר צונא אמר מטבע יוצא וכן מסקי התם כמה אמוראי:

מברכתא חבישא ליה. פירוש הלוקוהו שמוציא ש"ר על צמ ישראל שהי משקר וכי זונות צבטות לפניו שיהי צקי הלכך לא מהימן והס אמר רב צחמן מהימן ומסבין ליה כופרי ליה כופרי וכן נחמן דלמר אסבובו לא משום שיש בהן עוקצין כמין דקל שיש בהן עוקצין כמין קפרי: **מברכתא חבישא** ועוד דלא מישמטי' מנא צשום מקום דלית ליה כתובת אשה ממטלטלי אלא לר"מ כדלמרינן צכל דוכתינן (ביבמות טז.) הו מני ר"מ היח דלמר מטלטלי משתעבדי לכתובה ולמ"ד דלוריימתא אמאי לא גבי ממטלטלי כמו ניזקין כיון דמתהס ילפינן וי"ל דטעמא שלא יפרשו מהן צני אדם סס יצטרכו למכור עידי' או ממטלטלי וחשו כדי שיקפלו עליהן צני אדם: **נותן לה ממעות קפוטקיא.** תימה לר"י מה ריוח הוה לה שנותן לה מאלות המעות מ"מ אינו נותן לה אלא שוה ג' שקלים וסס היינו אומרים דלעולם צריך ליתן לה שקלים

שעומדין סס צפוטקיא ג' שקלי קפוטקיא וצארך ישראל ג' שקלים של ארץ ישראל הוה ינחא כדלמרינן גבי ה' סלעיש צפדיין צבור צב' יש צבור (בכורות ג.) וסס) לישדר מר מילתא אחריתא דלסופו עלייבו ושדר לבו מיהו א"ן נראה דהתם כשהוסיפו צכל מקום הוסיפו אצל כשמוסיפין צמקום אחד א"ן נראה שצכך משתנה מדה דלוריימתא ומיהו צצירושלמי דפירקין גרסינן אמתניתין דכתובה מאלחיס רבי מונח צשס שמואל אמר צשקל הקדש רבי אצל צר צונא אמר מטבע יוצא וכן מסקי התם כמה אמוראי:

מברכתא חבישא ליה. פירוש הלוקוהו שמוציא ש"ר על צמ ישראל שהי משקר וכי זונות צבטות לפניו שיהי צקי הלכך לא מהימן והס אמר רב צחמן מהימן ומסבין ליה כופרי ליה כופרי וכן נחמן דלמר אסבובו לא משום שיש בהן עוקצין כמין דקל שיש בהן עוקצין כמין קפרי: **מברכתא חבישא** ועוד דלא מישמטי' מנא צשום מקום דלית ליה כתובת אשה ממטלטלי אלא לר"מ כדלמרינן צכל דוכתינן (ביבמות טז.) הו מני ר"מ היח דלמר מטלטלי משתעבדי לכתובה ולמ"ד דלוריימתא אמאי לא גבי ממטלטלי כמו ניזקין כיון דמתהס ילפינן וי"ל דטעמא שלא יפרשו מהן צני אדם סס יצטרכו למכור עידי' או ממטלטלי וחשו כדי שיקפלו עליהן צני אדם: **נותן לה ממעות קפוטקיא.** תימה לר"י מה ריוח הוה לה שנותן לה מאלות המעות מ"מ אינו נותן לה אלא שוה ג' שקלים וסס היינו אומרים דלעולם צריך ליתן לה שקלים

אמר רב נחמן אמר שמואל חכמים תיקנו כו'. משמע דכתובה דרצנן וכן צהאשה רבה (יבמות פט.) וסס) גבי א"ן לה כתובה קאמר מאי טעמא תקינו לה רצנן כתובה שלא תהא קלה צעיניו להוציאה כו' אלמא סתמא דהש"ס סבר דכתובה דרצנן וקשה דנהגו לכתוב דכתובה כסף וזוי מתאן דחזו ליכי מדלוריימתא ודור"מ דסמכין ארשב"ג דמתני' דפרק צתרא (דף קי:) דמייתי לה נמי צסמוך דלמר נותן לה מנעות קפוטקיא דקסבר כתובה דלוריימתא וקי"ל כרשב"ג צמשתנו ועוד אורי' דלא קיימא לן כר"ג דלשכתנא רב אשי דהוה צתרא דפליג עליה דמתמרן לקמן צרייתא (דף יג.) תני כל שלא מושמש אינו יכול לטעון טענת צתוליס אלמא דחייש לשמא משקר ולא אלמרינן חזקה א"ן אדם טורח צסעודה ומפסידה וכן פ"י רבינו יחנא צן רבינו מאיר דרב אשי פליג ארצב צחמן והס דלמרינן צהאשה רבה (יבמות פט.) וסס) מ"ט תקינו רצנן כתובה ה"פ מ"ט תקינו רצנן כתובה היכא דתקינן כגון צאלמנה שלא תהא קלה צעיניו להוציאה ה"י תקינו שלא יהא לה כדי שמהא קלה צעיניו להוציאה:

חזקה אין אדם טורח כו'. תימה תינה צאשת כהן או צפחותה מג' דמימסרלא עליה הילכך כיון דמפסידה נאמן ולמ"ד נמי לקמן כנסה צחוקת צתולה ומנאלת צעולה א"ן לה כתובה צכל ניחא דשהתא נמי מפסידה שהי מקח טעות הוה אכל למ"ד יש לה כתובה מנה לא מפסיד מידי אלא צצא להפסידה מכתובתה מנה אצל הסעודה לא מפסיד ואמאי מהימן ונראה דלא מהימן:

הנאי' ותקנת חכמים היא לא תגבה כו'. תימה דל"מ ליה לקמן צפרק דרבי (ו: וסס) דכתובה דלוריימתא וצב' הנזקין (גיטין מח: וסס) אמרי' דקסבר ר"מ דכתובת אשה צצינוית משום חנינא וכיון דהוה דלוריימתא דינה צעדידת כדנפקא לן צריש צ"ק (דף ק.) וכו'ן צככות לשלם ממיטב דלחיא חמת ומינה ישלם כסף ואמאי הפקיעו דינה ועוד דלא מישמטי' מנא צשום מקום דלית ליה כתובת אשה ממטלטלי אלא לר"מ כדלמרינן צכל דוכתינן (ביבמות טז.) הו מני ר"מ היח דלמר מטלטלי משתעבדי לכתובה ולמ"ד דלוריימתא אמאי לא גבי ממטלטלי כמו ניזקין כיון דמתהס ילפינן וי"ל דטעמא שלא יפרשו מהן צני אדם סס יצטרכו למכור עידי' או ממטלטלי וחשו כדי שיקפלו עליהן צני אדם: **נותן לה ממעות קפוטקיא.** תימה לר"י מה ריוח הוה לה שנותן לה מאלות המעות מ"מ אינו נותן לה אלא שוה ג' שקלים וסס היינו אומרים דלעולם צריך ליתן לה שקלים

חזקה אין אדם טורח כו'. תימה תינה צאשת כהן או צפחותה מג' דמימסרלא עליה הילכך כיון דמפסידה נאמן ולמ"ד נמי לקמן כנסה צחוקת צתולה ומנאלת צעולה א"ן לה כתובה צכל ניחא דשהתא נמי מפסידה שהי מקח טעות הוה אכל למ"ד יש לה כתובה מנה לא מפסיד מידי אלא צצא להפסידה מכתובתה מנה אצל הסעודה לא מפסיד ואמאי מהימן ונראה דלא מהימן:

הנאי' ותקנת חכמים היא לא תגבה כו'. תימה דל"מ ליה לקמן צפרק דרבי (ו: וסס) דכתובה דלוריימתא וצב' הנזקין (גיטין מח: וסס) אמרי' דקסבר ר"מ דכתובת אשה צצינוית משום חנינא וכיון דהוה דלוריימתא דינה צעדידת כדנפקא לן צריש צ"ק (דף ק.) וכו'ן צככות לשלם ממיטב דלחיא חמת ומינה ישלם כסף ואמאי הפקיעו דינה ועוד דלא מישמטי' מנא צשום מקום דלית ליה כתובת אשה ממטלטלי אלא לר"מ כדלמרינן צכל דוכתינן (ביבמות טז.) הו מני ר"מ היח דלמר מטלטלי משתעבדי לכתובה ולמ"ד דלוריימתא אמאי לא גבי ממטלטלי כמו ניזקין כיון דמתהס ילפינן וי"ל דטעמא שלא יפרשו מהן צני אדם סס יצטרכו למכור עידי' או ממטלטלי וחשו כדי שיקפלו עליהן צני אדם: **נותן לה ממעות קפוטקיא.** תימה לר"י מה ריוח הוה לה שנותן לה מאלות המעות מ"מ אינו נותן לה אלא שוה ג' שקלים וסס היינו אומרים דלעולם צריך ליתן לה שקלים

חזקה אין אדם טורח כו'. תימה תינה צאשת כהן או צפחותה מג' דמימסרלא עליה הילכך כיון דמפסידה נאמן ולמ"ד נמי לקמן כנסה צחוקת צתולה ומנאלת צעולה א"ן לה כתובה צכל ניחא דשהתא נמי מפסידה שהי מקח טעות הוה אכל למ"ד יש לה כתובה מנה לא מפסיד מידי אלא צצא להפסידה מכתובתה מנה אצל הסעודה לא מפסיד ואמאי מהימן ונראה דלא מהימן:

הנאי' ותקנת חכמים היא לא תגבה כו'. תימה דל"מ ליה לקמן צפרק דרבי (ו: וסס) דכתובה דלוריימתא וצב' הנזקין (גיטין מח: וסס) אמרי' דקסבר ר"מ דכתובת אשה צצינוית משום חנינא וכיון דהוה דלוריימתא דינה צעדידת כדנפקא לן צריש צ"ק (דף ק.) וכו'ן צככות לשלם ממיטב דלחיא חמת ומינה ישלם כסף ואמאי הפקיעו דינה ועוד דלא מישמטי' מנא צשום מקום דלית ליה כתובת אשה ממטלטלי אלא לר"מ כדלמרינן צכל דוכתינן (ביבמות טז.) הו מני ר"מ היח דלמר מטלטלי משתעבדי לכתובה ולמ"ד דלוריימתא אמאי לא גבי ממטלטלי כמו ניזקין כיון דמתהס ילפינן וי"ל דטעמא שלא יפרשו מהן צני אדם סס יצטרכו למכור עידי' או ממטלטלי וחשו כדי שיקפלו עליהן צני אדם: **נותן לה ממעות קפוטקיא.** תימה לר"י מה ריוח הוה לה שנותן לה מאלות המעות מ"מ אינו נותן לה אלא שוה ג' שקלים וסס היינו אומרים דלעולם צריך ליתן לה שקלים

חזקה אין אדם טורח כו'. תימה תינה צאשת כהן או צפחותה מג' דמימסרלא עליה הילכך כיון דמפסידה נאמן ולמ"ד נמי לקמן כנסה צחוקת צתולה ומנאלת צעולה א"ן לה כתובה צכל ניחא דשהתא נמי מפסידה שהי מקח טעות הוה אכל למ"ד יש לה כתובה מנה לא מפסיד מידי אלא צצא להפסידה מכתובתה מנה אצל הסעודה לא מפסיד ואמאי מהימן ונראה דלא מהימן:

הנאי' ותקנת חכמים היא לא תגבה כו'. תימה דל"מ ליה לקמן צפרק דרבי (ו: וסס) דכתובה דלוריימתא וצב' הנזקין (גיטין מח: וסס) אמרי' דקסבר ר"מ דכתובת אשה צצינוית משום חנינא וכיון דהוה דלוריימתא דינה צעדידת כדנפקא לן צריש צ"ק (דף ק.) וכו'ן צככות לשלם ממיטב דלחיא חמת ומינה ישלם כסף ואמאי הפקיעו דינה ועוד דלא מישמטי' מנא צשום מקום דלית ליה כתובת אשה ממטלטלי אלא לר"מ כדלמרינן צכל דוכתינן (ביבמות טז.) הו מני ר"מ היח דלמר מטלטלי משתעבדי לכתובה ולמ"ד דלוריימתא אמאי לא גבי ממטלטלי כמו ניזקין כיון דמתהס ילפינן וי"ל דטעמא שלא יפרשו מהן צני אדם סס יצטרכו למכור עידי' או ממטלטלי וחשו כדי שיקפלו עליהן צני אדם: **נותן לה ממעות קפוטקיא.** תימה לר"י מה ריוח הוה לה שנותן לה מאלות המעות מ"מ אינו נותן לה אלא שוה ג' שקלים וסס היינו אומרים דלעולם צריך ליתן לה שקלים

חזקה אין אדם טורח כו'. תימה תינה צאשת כהן או צפחותה מג' דמימסרלא עליה הילכך כיון דמפסידה נאמן ולמ"ד נמי לקמן כנסה צחוקת צתולה ומנאלת צעולה א"ן לה כתובה צכל ניחא דשהתא נמי מפסידה שהי מקח טעות הוה אכל למ"ד יש לה כתובה מנה לא מפסיד מידי אלא צצא להפסידה מכתובתה מנה אצל הסעודה לא מפסיד ואמאי מהימן ונראה דלא מהימן:

גב א מיי פ"ח מהל
אישת ה' א סמ
עשין ממ טו"שע אה"ע פי'
סמ טע"ר א וטע"ר ח:
גב א מיי פ"ח שם הל'
ג סמ שם טו"שע שם
ס"י ק טע"ר ג:
גב א מיי פ"ח שם הל' ז
טו"שע שם סימן סו
קט"י ו:
גב א טו"שע שם פי' סמ
טע"ר ו כנסה:
גב א מיי פ"ח שם הל'
י טו"שע שם:

תוספות ר"ד (המשך)
שהוה מחוקק בה אבל
הוציא ממון מנה אינו
נאמן בעשתי. וכתב רבינו
יצחק ד"ל חזו"ן לגאון
דקאמר ה"מ לנען מנה
מאחיס אבל לתוספת לא
מקינן וטעמא דמסתבר
הוה דלא תקינו רבנן אלא
מנה מאחיס אבל תוספת
אינו כתב לה מפשיה
הוה דלא תקינו רבנן אלא
מנה מאחיס אבל תוספת
עדידת בינוית ויבורית אין
יכולה לומר חן לי עידי'
או בינוית בשווייה אלא
דיבורית נותן לה ובשווייה:
רשבי"ג אומר כותבת אשה
מן התורה. ומי ארשב"ג
הלכך לא תגיא כסף
ישקול כמורה הבתולות
מכאן סמכו חכמים
לכתובת אשה מן התורה.
רשבי"ג אומר כותבת אשה
אינה מה"ט אמא מדברי
סופרים. א"י חזית
דאפית כתיימתא א"י
קמייתא. דהה שמעינן ליה
לרשבי"ג דאמר כותבת
אשה דלוריימתא פ"י דתנן
בש' בתרא דמכילתינן נשא
אשה בא"י וכו' רשבי"ג
אומר נותן לה ממעות
קפוטקיא פ"י נשתעבד
בהן כשאר מלוה דקסבר
כתובה דלוריימתא. ע"י
בסו"פ: הוה דאמא
לקמיה דרב נחמן אמר
פתח פתוח מצאתי אמר
לחו ר"י אסבובו כופרא.
פ"י הלוקוהו בחריות של
דקל שיש בהן עוקצין כמין
קפרי: **מברכתא חבישא**
ועוד דלא מישמטי' מנא צשום מקום
דלית ליה כתובת אשה ממטלטלי
אלא לר"מ כדלמרינן צכל דוכתינן
(ביבמות טז.) הו מני ר"מ היח דלמר
מטלטלי משתעבדי לכתובה ולמ"ד
דלוריימתא אמאי לא גבי ממטלטלי
כמו ניזקין כיון דמתהס ילפינן וי"ל
דטעמא שלא יפרשו מהן צני אדם סס
יצטרכו למכור עידי' או ממטלטלי
וחשו כדי שיקפלו עליהן צני אדם:
נותן לה ממעות קפוטקיא. תימה
לר"י מה ריוח הוה לה שנותן
לה מאלות המעות מ"מ אינו נותן
לה אלא שוה ג' שקלים וסס היינו
אומרים דלעולם צריך ליתן לה
שקלים